

UNESCO un DAP rīkotā semināra „Dabas resursu izmantošanas ētiskie aspekti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās” darba grupas - „Par tūrisma un ētikas jautājumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās” rezultātu apkopojums.

2011. g. 16. novembrī notika UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Dabas aizsardzības pārvaldes kopīgi organizēts seminārs „*Dabas resursu izmantošanas ētiskie aspekti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās*”, kura ietvaros tika organizētas trīs darba grupas ar mērķi identificēt pastāvošās problēmas un ieteikt to iespējamus risinājumus.

Tālāk konspektīvi ir izklāstīti „Tūrisma” grupas darba rezultāti.

1. Latvijas Republikas tiesību aktos Dabas aizsardzības pārvaldei (DAP) līdz šim nav bijusi deleģēta funkcija „Tūrisms”, „Tūrisma veicināšana” vai „Tūrisma infrastruktūras izveide”. No formālā un valsts pārvaldes labās prakses un kontroles viedokļa tas šobrīd ir vērtējams kā administratīvi - formāls šķērslis līdzšinējam un arī nākotnes ieguldījumam tajās rīcībās (infrastruktūras būvniecība, uzturēšana, dažādi ar tūrismu saistīti pasākumi u.c.), ko tūrisma attīstības kontekstā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT) līdz šim ir veikusi DAP. Jāatzīst, ka ir arī citas institūcijas (piemēram, Latvijas Valsts meži), kuriem tiesību aktos arī nav šāda deleģējuma, taču visnotaļ ir pozitīvi vērtējami to līdzšinējie centieni publiski – rekreatīvās infrastruktūras radīšanā un uzturēšanā. No darba grupas pārstāvjiem tiek ieteikts precizēt DAP kompetences tūrisma jomā, kas nākotnē būtu balstītas g.k. uz ĪADT apmeklētāju izglītošanu ar šīm teritorijām saistītajās dabas aizsardzības un tūrisma jomās.
Risinājums: DAP pārstāvji organizē iekšēju semināru par šīs problēmas turpmāko risinājumu, izskatot priekšlikumus izdarīt grozījumus pastāvošajā likumdošanā.
2. Šobrīd DAP pastāv administratīvi - juridiskas problēmas ar papildus finanšu resursu piesaisti (peļņas gūšanu) ārpus esošā valsts budžeta (piemēram, pārdodot suvenīrus, organizējot ar tūrismu un izglītību saistītus pasākumus). Patlaban DAP papildus līdzekļus var iegūt tikai no meža pārdošanas ciršanai izolēs. Tas ievērojami apgrūtina turpmāko DAP lomu ar tūrismu saistītu pasākumu organizēšanā un jau esošās tūrisma infrastruktūras uzturēšanā. **Risinājums:** līdzīgs kā 1. punktā.

3. Latvija ir Eiropas mērogā izcila ar saviem „mazskartajiem” dabas resursiem – biotopiem, sugām, ainavu, taču vēl joprojām ir ļoti maz ar šo jomu saistītu tūrisma produktu. Līdz šim tādus ir veidojuši tikai atsevišķi uzņēmēji, dažas tūrisma aģentūras un LLTA „Lauku ceļotājs”. Tiek atzīts, ka tūrisms un dabas aizsardzība nav „pretstati”, ja tas ĪADT tiek plānots un organizēts pārdomāti. Tieši otrādi – ilgtspējīgs tūrisma produkts var būt kā labs instruments dabas resursu saudzīgai izmantošanai (piemēram, - Zaļais sertifikāts).
Risinājums: Tūrisma attīstības valsts aģentūra (TAVA), Latvijas Tūrisma informācijas centri (TIC) un tūrisma asociācijas (LLTA „Lauku ceļotājs”) turpina salīdzinoši nesen uzsāktās aktivitātes, kas saistītas ar tūrisma uzņēmēju izglītošanu minētajā jomā. TAVA apņemas nodrošināt jauno un inovatīvo produktu mārketingu.

4. Kaut arī semināra dalībnieki atzina, ka līdzšinējā sadarbība starp TIC, pašvaldībām un DAP speciālistiem ir vērtējama kā laba, tā tomēr ir ļoti atšķirīga dažādos Latvijas novados.
Risinājums: Nākotnē kopīgi organizēti semināri, kuros piedalās DAP un dažādas dabas aizsardzības organizācijas no vienas puses, kā arī tūrisma uzņēmēji, TIC, pašvaldības, TAVA un tūrisma NVO no otras puses.

Atskaiti sagatavoja:

Juris Smaļinskis

2011. g. 21. novembrī

juris@celotajs.lv, 29395185